

Genişletilmiş zet

Giriş

Bu derlemenin amacı, pandemi sürecinin madde kullanım bozuklukları ile psikiyatrik tedavi ve izlem sürecine olan etkilerini tartışmaktır.

Çin'in Hubei eyaletine bağlı Wuhan kentinde (SARS-CoV-2) virüsü kaynaklı solunum yolu hastalığı tespit edilmesinin üzerinden 29 Kasım 2020'ye kadar Dünya Sağlık rgt tarafından 1.444.596 kişinin bu hastalığa bağlı öldüğü bildirilmiş, 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık rgt bu hastalığı pandemi olarak ilan etmiştir. Bunu izleyen süreçte hayatın her alanında değişiklikler olmuş; sosyal aktivitelerde, eğitim alanında, çalışma koşullarında köklü değişiklikler ortaya çıkmış ve farklı bir yaşam tarzına geçiş olmuştur.

Yöntemler

Bu derleme için MeSH (Medical Subject Headings) kriterlerine uygun olarak pandemi ile ilgili 51 çalışma saptanmış, olgu sunumları kartılmış ve 30 çalışma incelenmiştir.

Pandemi süreci tüm insanlar için izolasyon, yalnızlık, geçim kaynaklarını kaybetme, ölüm korkusu ve alışılmadık bir yaşam tarzı yaşamak zorunda kalma gibi zorlayıcı koşullar ortaya çıkarılmış, psikiyatrik hastalıkları olan kişiler içinse bu durum daha da zorlayıcı bir hal almıştır. Bu kişilerin, salgın sırasında sağlıkları ile ilgili endişe ve korkuların ve alışılmadık bir yaşam tarzı yaşamaya zorlanmalarının bir sonucu olarak daha da kötüleşmiş olabilir. Özellikle madde kullanım bozukluğu tanısı ile izlenen olguların bu şekilde stresli durumlarda madde arama davranışları ve kullanmaları artmıştır. Pek çok uzman, pandeminin neden olduğu kaygı ve belirsizliklerle mücadele etmenin madde kullanımı ve eşlik eden bozukluklarda dünya çapında bir artışa yol açabileceğine inanmaktadır. Araştırmalar, COVID-19 salgını nedeniyle, en yaygın olarak alkol, sakinleştirici ilaç ve madde kullanmaya başladığını veya daha öncesinden olan kullanımlarının arttığını göstermektedir.

Hem alkol ve madde kullanım bozukluğuna eşlik eden tıbbi durumlar (kardiyopulmoner hastalıklar ve ilgili risk faktörleri gibi) hem de ilaç-ilaç etkileşimleri (COVID-19 ilaçları ile kötüye kullanılan maddeler veya bağımlılık tedavisinde kullanılan ilaçlar arasındaki), diğer faktörlerle birlikte alkol ve madde kullanım bozukluğu tanılı kişilerin COVID-19 enfeksiyonlarıyla ilgili daha fazla komplikasyon yaşamasına neden olabilir. Ayrıca sağlık hizmetine erişiminde kısıtlılık ya da sorunlar olan gruplarda hem alkol ve madde kullanımı daha sık karşımıza çıkmakta hem de COVID-19 enfeksiyonu daha ağır seyretmekte ve tedavi süreci daha da zorlu olmaktadır.

Tartışma

Pandemi sırasında ocuk ve ergen yaş grubunda, alkol ve madde kullanımına karşı koruyucu olabilecek olumlu arkadaşlar ve okul, düzenli eğitim gibi faktörlerin ortadan kalkması ve kaygı, mutsuzluk, belirsizlik gibi tetikleyici faktörlerin artması da ergenlik döneminde alkol ve madde kullanım bozukluğu riskini arttırmaktadır.

Sağlık sisteminin işleyişinde ortaya çıkan değişikliklerin sonucu olarak hastaların tedavilerinde aksamalar ortaya çıkabilmektedir. Bazı hastaneler alkol ve madde kullanım bozukluğu hastalarını bu süreçte kabul edememiş ya da hizmet kapasitelerini kısıtlamak zorunda kalmıştır. Bu nedenlerle de tedavi süreçlerinde değişiklikler olmuştur. Telesağlık, bazen teletıp olarak da adlandırılır, telekomünikasyon teknolojisini kullanarak sağlık hizmetlerinin uzak mesafeden sunulması olarak tanımlanır ve bu süreçte hastaların takip ve tedavisi için çok daha önemli hale gelmiştir.